

บทบรรณาธิการ

จากความตั้งใจของกองบรรณาธิการที่กำหนดให้วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากรฉบับนี้ จะเป็นแนวเรื่อง การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม และภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ เนื่องจากเห็นความสำคัญในการปลูกฝังให้นักท่องเที่ยวได้รับความเพลิดเพลินไปพร้อมกับการได้รู้จักและรักษาวัฒนธรรมท้องถิ่นเอาไว้ และดิฉันได้ประชาสัมพันธ์เชิญชวนนักวิชาการให้เขียนบทความเรื่องดังกล่าว แต่มีเพียง 2 บทความเท่านั้นที่เป็นไปตามแนวเรื่องที่กำหนดไว้ ส่วนอีก 8 บทความเป็นเรื่องอื่นๆ ดังนั้น วารสารฉบับนี้จึงไม่เป็นไปตามที่ได้ตั้งใจไว้ แต่ถึงอย่างไรก็ตามฉบับนี้ก็มีบทความที่น่าสนใจหลายเรื่อง นับตั้งแต่เรื่องการท่องเที่ยว การศึกษา วรรณคดี ประวัติศาสตร์ ศิลปหัตถกรรม ตลอดจนปรัชญาภาษา

ด้านการท่องเที่ยวมี 2 เรื่องคือเรื่องแรก “แนวทางในการพัฒนาและสื่อความหมายแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่บนเส้นทางรถไฟสายมรณะ” ของ ดร. อภิญา บัณฑา อรุณภาพร โดยศึกษาแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์บนเส้นทางรถไฟสายมรณะที่ยังมีได้พัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมแบบยั่งยืน ซึ่งทำให้ทราบว่ายังมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญบนเส้นทางรถไฟสายมรณะที่ควรได้รับการพัฒนาอีก 6 แหล่งคือ 1.อนุสาวรีย์ทหารและกรรมกรนิรนามที่วัดถาวราราม 2.บริเวณน้ำตกไทรโยค 3.กองถ้ำหินเตาหุงข้าว ซากเตาไฟและซากตอม่อสะพานที่น้ำตกไทรโยคใหญ่ 4.บ่อน้ำพุร้อนหินดาดและสถานีรถไฟหินดาด อ.ทองผาภูมิ 5.บริเวณสะพานข้ามห้วยซองกาเรีย และ 6.ด่านเจดีย์สามองค์ อ.สังขละบุรี เรื่องที่สองคือเรื่อง “การท่องเที่ยวที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างในงานประเพณีบุญบั้งไฟ” ของ ปิ่นวดี ศรีสุพรรณ เป็นกรณีศึกษาประเพณีบุญบั้งไฟ จังหวัดยโสธร อันเป็นประเพณีที่ตอบสนองความต้องการที่หลากหลาย รวมไปถึงการท่องเที่ยวที่ส่งผลทางอ้อมที่ทำให้เกิดจิตสำนึกของบุคคลในท้องถิ่นและเกิดกิจกรรมใหม่ๆ ที่เกี่ยวข้องกับทั้งชาวพื้นเมือง ชุมชน นักการเมือง นักธุรกิจที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดงาน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงโครงสร้างต่อวิถีชีวิตที่แตกต่างไปจากรูปแบบในอดีต และถือว่าเป็นประเพณีร่วมสมัยที่จัดขึ้นตามวัฒนธรรมเพื่อรองรับวิถีชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น

ด้านการศึกษา มี 3 เรื่องคือ เรื่องแรก นันทนา แซลิ ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาแบบประเมินการสอนระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร” โดยยึดองค์ประกอบในการประเมินการสอนที่สอดคล้องตามหลักทฤษฎีของมาร์ช (Marsh) มาเป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์เอกสารการประเมินการสอนของอาจารย์ผู้สอนรายวิชาพื้นฐานของมหาวิทยาลัยศิลปากร ในระดับปริญญาตรี ของ 3 สาขาวิชาคือ สาขาวิชาศิลปะและประยุกต์ศิลป์ สาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่องที่สอง “การบริหารจัดการคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏ” ของมณี ชินณรงค์ ที่ศึกษาระดับการบริหารจัดการและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการบริหารจัดการของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏ 40 แห่งทั่วประเทศ โดยยึดกิจกรรมหลักในการบริหาร 4 ด้านคือการเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการแก่ชุมชน และการประกันคุณภาพ เรื่องที่สามคือ “การประเมินโครงการยกระดับคุณภาพครูทั้งระบบ กิจกรรมการพัฒนานิเทศแนวใหม่” ของ ดร.มาเรียม นิลพันธุ์ เป็นการศึกษาวิจัยเพื่อประเมินความรู้ความสามารถตามสมรรถนะ คุณลักษณะ และพฤติกรรมนิเทศ ของศึกษานิเทศก์ เพื่อนำเสนอรูปแบบการนิเทศและลักษณะอันพึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ที่ดี ผู้ที่อ่านบทความนี้จะได้ข้อสรุปว่าการเป็นศึกษานิเทศก์ที่ดีนั้น ต้องมีคุณลักษณะที่สำคัญ ได้แก่ มีวุฒิการศึกษาขั้นต่ำปริญญาโท มีบุคลิกเป็นนักวิชาการ มีประสบการณ์ในการสอนมาแล้ว เข้าใจการศึกษาตามหลักการเรียนรู้ หรือแม้กระทั่งต้องมีจิตอาสาอีกด้วย

ด้านศิลปหัตถกรรม มี 2 บทความ ซึ่งเป็นเรื่องศิลปหัตถกรรมของท้องถิ่นภาคใต้ เรื่องแรกคือ “การสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม รูปลักษณะของชาวมลายูท้องถิ่นปัตตานี” ของ เจ๊ะอับดุลเลาะ เจ๊ะสอเหาะ ผู้เขียนได้สร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมชุดรูปลักษณะของชาวมลายูท้องถิ่นปัตตานี ที่ประกอบด้วยผลงานจิตรกรรม 4 ชุดคือ ชุด

จิตรกรรมวัสดุผสมที่ได้รับแรงบันดาลใจจากลวดลายเรือกอและ ชุดรูปลักษณะจากท้องถิ่น ชุดสีส้นจากท้องถิ่น และชุดรูปลักษณะท้องถิ่นปัตตานี ที่นำมาเป็นแนวทางในการสร้างผลงานที่มีลักษณะเป็นจิตรกรรมวัสดุผสม เฉพาะตนอย่างเป็นระบบ เพื่อนำมาใช้ในการเรียนการสอนในหลักสูตรทัศนศิลป์ อีกเรื่องหนึ่งคือ “การพัฒนา รูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมหนังตะลุง โดยใช้วิธีการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาชุมชนสร้างสรรค์ หัตถกรรมภาพแกะหนังตะลุง ตำบลปากพูน อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช” ของ เรวัต สุขลิทาญจน์ เป็นการศึกษาวิจัยเพื่อสร้างสรรค์และพัฒนา รูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมภาพแกะหนังตะลุง โดยกำหนดรูปแบบ ผลิตภัณฑ์คือผลิตได้ง่าย ไม่ซับซ้อน แต่ยังคงอนุรักษ์ศิลปหัตถกรรมสร้างสรรค์จากหนังตะลุงอยู่ และได้คิดค้น รูปแบบผลิตภัณฑ์เป็นกระเป๋าและชุดเครื่องประดับ จากการศึกษาครั้งนี้ทำให้เกิดการอนุรักษ์ สืบสาน ออกแบบ และ พัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค อันจะส่งผลต่อกลุ่มผู้ผลิตและสร้างสรรค์ให้มีรายได้ เพิ่มขึ้น และนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนเพื่อขยายผลิตภัณฑ์ไปสู่ระดับสากลได้ในอนาคต

สำหรับบทความอื่นๆ มีดังนี้ “ทฤษฎีความหมายในทัศนะของพัทน์ม : เกณฑ์กำหนดความหมายจาก ภายนอก” ของ ณฐิกา ครองยุทธ เป็นการวิเคราะห์เกณฑ์การกำหนดความหมายของภาษา ด้วยการวิเคราะห์ทฤษฎี การกำหนดความหมายแบบเฟรเก้ ที่มีแนวคิดที่ว่าเกณฑ์ในการกำหนดความหมายของภาษามีความสัมพันธ์กับ สภาวะจิต แต่พัทน์มไม่เห็นด้วยกับแนวคิดดังกล่าวและเสนอแนวคิดว่าการกำหนดความหมายของคำหรือประโยค มาจากการใช้คำของคนในชุมชนและปัจจัยภายนอกคือธรรมชาติที่แท้จริงของสิ่งต่างๆในโลก บทความนี้มีข้อสรุป ว่า ถึงแม้ว่าแนวคิดเรื่องเกณฑ์กำหนดความหมายจากภายนอกสามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับโลก ภายนอกได้ แต่ไม่สามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับมนุษย์ได้ อีกบทความหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับภาษา และวรรณคดีคือเรื่อง “นัยทางการเมืองใน “เสภาเรื่องขุนช้าง - ขุนแผน” ของ กิตติศักดิ์ เจิมสิทธิประเสริฐ ที่ศึกษา วิจัยเสภาในเรื่องขุนช้างขุนแผน ฉบับหอพระสมุด วชิรญาณ ตั้งแต่ตอนที่ 1 กำเนิดขุนช้างขุนแผน ถึงตอนที่ 43 จระเข้เถรขวาด เป็นการวิเคราะห์ตัวละครสำคัญคือ ขุนไกร ขุนแผน พลายงาม และพลายชุมพล ที่แสดงถึงความ จงรักภักดีที่มีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ โดยเฉพาะข้าราชการทหารอันเป็นบริบทของรัฐไทยในขณะนั้น นอกจากนี้ ผู้เขียนได้วิเคราะห์ให้เห็นว่า เสภาขุนช้างขุนแผนนั้นน่าจะเกิดขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ทางการเมืองที่มุ่งปลุกฝัง ความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ ส่วนเรื่องทางประวัติศาสตร์นั้น ชีระวัฒน์ แสนคำ เขียนบทความ เรื่อง “ความสัมพันธ์ทางการค้ากับการแสวงหาอำนาจของเมืองพิษณุโลกในพุทธศตวรรษที่ 22-23” เป็นการ วิเคราะห์เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ของเมืองพิษณุโลกซึ่งเป็นเมืองโบราณที่มีความอุดมสมบูรณ์และมีทรัพยากร ที่สำคัญคือเหล็กและของป่า กับกรุงศรีอยุธยาที่มีความเจริญรุ่งเรืองในพุทธศตวรรษที่ 22-23 และมีความสัมพันธ์ ทางการค้ากับชาวต่างชาติ ทำให้กรุงศรีอยุธยาจำเป็นต้องสร้างความสัมพันธ์กับหัวเมืองที่สำคัญก็คือพิษณุโลก อีกทั้งภายในอาณาจักรกรุงศรีอยุธยาเองก็ต้องสร้างดุลอำนาจระหว่างหัวเมืองใหญ่และหัวเมืองบริวาร เพื่อให้ได้มา ซึ่งสินค้าตามที่พระคลังสินค้าหรือพ่อค้าชาวต่างชาติต้องการ

จากบทความทั้งหมดนี้ กองบรรณาธิการหวังว่าจะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน และวารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร ยินดีที่จะเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ความรู้สู่สังคมสารสนเทศต่อไป จึงใคร่ขอเรียนเชิญนักวิชาการทุกท่านทั้ง ภาครรัฐและเอกชนได้ส่งบทความมาเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารฉบับถัดไป

รองศาสตราจารย์ระเบียบ สุกวีรี
บรรณาธิการ